

[Grete Mølbak Frederiksen.]

Når man fra Dansk Kvindesamfunds side arbejdede for en sådan lovgivning, var det på basis af de erfaringer, som ikke mindst kvindelige jurister og læger havde for, hvor katastrofalt det kunne være for en fraskilt kvinde, der fik underholdsbidrag, når det ved mandens død faldt bort, uden at noget andet trådte i stedet. Dansk Kvindesamfund, der på mangfoldige områder har gjort et stort pionerarbejde for forbedring af kvindernes stilling i familie, samfund og stat, har ofte haft den lykke at have mænd med i arbejdet, der forstod at værdsætte kvindernes kamp for at nå frem til at blive fuldmyndige og gode borgere i samfundet. Men det er også sket, at vi har haft modstandere, og jeg vil med den højtærede formands tilladelse gerne citere en sådan modstander, idet jeg vil bruge hans indlæg mod denne lovgivning som et springbræt til at fremsætte en principiel betragtning vedrørende ligeret mellem mand og kvinde i lovgivningen.

I anledning af, at Dansk Kvindesamfund i 1935 fra Sønderborg udsendte en resolution, der gik ind for fraskilte kvinders ret til enkepension, sagde professor Knud Berlin følgende:

„Det er lidet foreneligt med kvindens krav om ligeret med mændene at forlange pensionsret for fraskilte kvinder, idet den bestående ordning, hvorefter enker efter mandlige tjenestemænd oppebærer pension, medens denne ret ikke er tillagt enke-mænd efter kvindelige tjenestemænd, er uforenelig med ligeretssynspunktet. En konsekvent gennemførelse“ — altså af ligeretten — „må føre til enkepensionens bortfald“.

Professor Knud Berlin har jo ret i, at det er så som så med ligeret, når der er tale om pensioner efter tjenestemænd. Men den fejl kan rettes på to måder. Dels derved at ingen får pension — og det vil vist være meget vanskeligt at gennemføre —, dels ved at alle ægtefæller får samme ret til pension. Jeg vil gøre mig til talsmand for den sidste løsning. Jeg synes, den dag må komme inden altfor længe, da man tager hele forsørgerbegrebet op til revision og klarlæggelse og samtidig gennemfører ligeretsprincippet, ikke bare i ægteskabsloven, hvor mand og hustru begge regnes for forsørgere, uanset om det sker gennem en indsats i hjemmet eller ved arbejde ude, men i lovgivningen som helhed. Jeg synes, det er uholdbart, at vore love i den henseende ikke er i overensstemmelse med hinanden.

Der er for mig noget urimeligt og uretfærdigt i, at en kvinde, der gennem sit ar-

bejde opretholder et hjem for en syg mand og deres børn, først anerkendes som forsørger den dag, da hendes ægtefælle er død og hendes forsørgerbyrde derigennem er lettet. Det synes mig lige så urigtigt, at hun ikke har den trøst og styrke, der ligger i dette, at hun ved, at selvom hun dør, er der levedmuligheder for hendes efterlevende ægtefælle og børn gennem en pension.

Jeg ved så udmærket godt, at en sådan revision af forsørgerbegrebet og af bl. a. tjenestemandsløven vil kræve et stort og indgribende arbejde. Men fordi arbejdet er stort, kan vi ikke skyde det fra os, og selvom tiden måske ikke er inde til det i dag, må den i alt fald komme, og jeg synes, man bør forberede den. Da den daværende finansminister i 1938 nedsatte det udvalg, der forberedte de to love, der blev vedtaget i 1941, og som er til revision i dag, gik man et skridt i den rigtige retning på vejen frem mod ligeret, ikke bare mand og kvinde imellem, men også kvinder imellem. Selvom de to lovforslag udelukkende taler om kvinders og ikke om ægtefællers ret til pension, er vi glade for at gå ind for dem og for de nye ændringer, der efter mine begreber gør loven klarere og rimeligere.

Lovforslaget om fraskilte kvinders ret til pension holder sig nu som før tæt op ad vore brødrelandes lovgivning. Stort set finder jeg, at både det foreliggende lovforslag, og de ændringer, der er sket i folketinget, er forbedringer. I 1941 havde man et vist tal-materiale at bygge på angående ægteskabers varighed, hyppigheden af nye ægteskabers indgåelse o. s. v. som baggrund for fastsættelsen af 5 års ægteskab, før retten til pension blev virksom. Jeg tror, at tal-materialet ville se noget anderledes ud nu, 10 år efter, uden at jeg af den grund finder anledning til at røre ved 5 års bestemmelsen.

Jeg glæder mig over, at man gennem § 4 har skabt rene linier og klarhed i spørgsmålet om en eventuel udtrædelsesgodtgørelses fordeling mellem efterlevende hustruer.

Loven bestemmer jo, at såfremt et underholdsbidrag har været tidsbegrænset, bliver pensionen også tidsbegrænset, og den pågældende part, som derved bliver ledig, kommer da den eller de andre hustruer til gode, medens derimod den part, som har været tillagt en kvinde, der dør, efter at pensionen er begyndt at tilflyde hende, falder helt bort ved hendes død, så at de andre hustruer — hvis der er mere end en — ikke gennem dødsfaldet opnår en fordel.

Der er en ting, jeg ikke er helt klar over: Jeg vil gerne vide, om jeg har lov til at regne